

Overweging Paasmorgen 2012:

Marcus 16: 1-8

Geliefden van onze opgestane Heer,
ik hoop dat jullie van een beetje uitdaging houden.

Het liefst had ik vanmorgen een mooie Paaspreek willen houden.
Als een soort afsluitende persconferentie na een succesvolle missie.
Een happy-end: Het is weer gelukt! De Heer is opgestaan, en het is
allemaal weer goed gekomen!

Maar het liep anders. In ieder geval aan mijn bureau, en misschien hier
vanmorgen ook wel. In plaats van dat happy-end, een fijne preek omdat
Jezus weer leeft, horen we eerder zoiets als 'Ga terug naar start, en begin
maar helemaal overnieuw!' 'Hij is niet hier, kijk maar. Ga terug, vertel het
de anderen en ga naar Galilea...'

Jullie mogen best weten hoe ik deze week heb zitten worstelen met dit
Paasverhaal. Ik heb zitten zoeken en denken hoe nu toch een mooi
slotakkoord te kunnen geven aan de Stille of Goede Week. Een volle kerk,
de afsluiting van de prachtige vieringen van de afgelopen dagen...
Niet te lastig allemaal: Iedereen is op z'n Paasbest gekleed, een lang vrij
weekend met familie, een Paasbrunch...

Ik belde vandeweek even met een groepsgeenoot uit de training die ik
volg, predikant bij Defensie, en ik vertelde hem over mijn gestoei. 'Oh,
gewoon zeggen: 'De Heer is opgestaan', preek klaar en dan aan de
borrel!' Dat klonk heel verleidelijk, en het relativeerde ook wel een beetje,
maar toch...

Of je het nu wilt of niet, het Paasverhaal dat Marcus ons vertelt
vanmorgen, en wat we ook gisteravond, in de Paasnacht hebben gelezen,
geeft je een ongemakkelijk gevoel. Het is onaf. Het einde is leeg, want het
graf is leeg, en de laatste woorden gaan over angst, schrik en niets meer
kunnen zeggen.

Ja, er is die in het witgeklede jongeman. 'Wees niet bang!', zegt hij als
eerste, maar wie is hij? 'Hij is opgewekt uit de dood', maar waar is Jezus
dan?

Het einde lijkt leeg. Het is niet eens een open einde, want schrik en angst
vullen de bange harten van de vrouwen bij het graf. Niets te zien, alleen
het woord van die onbekende. Marcus vertelt ons niet eens of hij een
engel is of niet. 'Ga terug, ga naar Galilea, daar zul je hem zien. Daar zal
hij jullie voorgaan.'

Maar voordat ze daadwerkelijk worden weggestuurd, vluchten ze zelf al. Volkomen in de war, vol angst en schrik. Sprakeloos, en met stomheid geslagen.

Deze drie vrouwen, toch een stuk een trouwer dan hun mannelijke medeleerlingen. In het evangelie kwamen ze tot nu toe nauwelijks voor, vaak naamloos en even genoemd. Maar daar waar Petrus, Judas en de andere leerlingen Jezus allemaal verraadden en in de steek lieten, stonden zij tenminste nog aan het kruis.

Hoe machteloos ze ook moesten toekijken, zij waren er tenminste nog. Ze zagen daarna hoe hij begraven werd. Nee, van de mannen, later de bazen in de kerk, moet je het nu niet hebben.

En nu, ook nu, willen ze Jezus weer zien. Ze zoeken met hun ogen naar hun Heer, ook al weten ze dat hij dood is. Ook al hebben ze gezien dat die enorme steen voor het graf gerold is. Maar ze zien alleen maar een open graf, en die lege plek...

'Ga maar terug, naar Galilea... en daar zul je hem zien!'

En precies hier bleef ik zelf ook hangen. Hoe vaak ik de tekst ook opnieuw las, en hoe veel commentaren en Bijbeluitleg ik er ook op nasloeg, mijn kast werd steeds leger en de stapel op mijn bureau alleen maar hoger en hoger.

Een beetje roman of film zou toch echt niet zo kunnen eindigen. Het kløpt niet. Manuscript in de prullenbak, laat staan het begin van een wereldgodsdienst.

Ik begon met de vraag naar uitdaging. Ik denk dat het in het Paaslicht en in de leegte langzaam zichtbaar wordt: We krijgen de Opstanding niet cadeau. Het is geen paasei dat ergens in de tuin op ons ligt te wachten. Hoe jammer dat ook is.

De uitdaging is om het graf leeg te laten zijn. De uitdaging is om uit het graf weg te gaan, en te gaan daar waar we naartoe gestuurd worden. Géén 'En toen kwam alles allemaal goed', of, 'Ze leefden nog lang en gelukkig'.

De uitdaging is om het uit te houden met de leegte. En dat vinden wij mensen heel moeilijk. Het leven, ons bestaan, het mag niet leeg zijn. We doen er vanalles aan om het te vullen, vol te stoppen. Geen moment mag onbenut, geen kans laten we liggen.

Aan de andere kant is leegte ook verschrikkelijk. Als je iemand missen moet, juist in deze dagen. Als die leegte een gat slaat in je ziel, zinloosheid geeft.

Ook in het groot ervaren mensen het bestaan als leeg. De wereld is kleiner dan ooit, en tegelijk laat zoiets als de wereldwijde crisis zien hoe leeg door ons verzonnen begrippen als geld, kapitaal en vertrouwen zijn.

Niet zo gek dus, dat ik aan mijn bureau afdwaalde naar dat overbekende begin van Prediker, 'Lucht en leegte, alles is leegte.'

Is dat dan het Paasverhaal...?

Nee. Maar een 'feel-good movie' wordt het evenmin, hoe je ook je best daarvoor doet. Geen bewijs, niets in die richting.

Het verrassende, verwarrende einde van het evangelie vraagt om ons antwoord, nu de leerlingen die nota bene er de hele tijd bijwaren, ziende blind blijven, en nu de vrouwen die een dode zochten, stom geslagen wegvluchten.

Wat zie jij? Beter nog, wat doe jij? Ga je terug, ga je naar Galilea? Dat is: Durf jij dat boek dat zo vreemd eindigt, opnieuw te pakken, en opnieuw te lezen, van het begin af aan?

Marcus heeft er alles aan gedaan om het uitgelezen boek niet in de boekenkast te laten verdwijnen, hoe goed het ook is. Zoals het bij mij tenminste altijd gaat: Een prachtige roman, het raakt me, intrigeert enorm, maar eenmaal gelezen zet ik het op de plank en lees ik het nooit meer.

Het dramatisch einde heeft juist als consequentie dat de lezer zichzelf een vraag stelt: En wat doe ik?!

Marcus timmert het niet dicht met allemaal verschijningsverhalen, hoe fijn en makkelijk dat ook zou zijn.

Pasen betekent volgens de evangelist de schokkende ervaring van het lege graf.

Pasen is het aandurven om het leven en sterven van Jezus niet te zien als rustplaats, zoals een graf voor ons is, maar als een doorgangplaats. Ga terug naar start. Maar veel meer nog: Ga naar het leven, zoals Hij dat voorleefde.

Ik stelde in de afgelopen Witte Donderdag-viering ook al deze vraag, naar een opmerkelijk beeld dat ik ooit tegenkwam: Kan de kerk een leeg graf zijn? Een plek die steeds vooruitwijst, de leegte voorbij?

Hij is niet meer hier, hij is daar waar het gebeuren moet, leven in liefde en waarheid.

Waar zijn verhaal over ging, en zal blijven gaan: Liefde voor iedereen, oprichten van degenen die zijn gevallen, je naaste liefhebben als jezelf. In ieder mens iets van Gods liefde herkennen. Wil je met het Paaslicht in de rug de wereld en het leven anders zien?

Jezus 'zien', de opstanding, Pasen, daar heb je geen lijkwade van Turijn voor nodig, en ook geen Google-bril. Jezus zien, is hem achterna gaan, omdat hij ons steeds vóór gaat. Pasen is geen goedkoop zondagsgeloof, het zal moeten gebeuren op de maandag!

'Christus is opgestaan', de boodschap van Pasen, is zo een krachtig getuigenis zijn tegen alle zinloosheid en leegheid. Het is een groet aan elkaar, een ervaring, zoals het aansteken van je kleine kaarsje in de donkere nacht, aan die nieuwe, prachtige Paaskaars.

De uitdaging staat. Kun je leven met de leegte, met de onafheid, juist als alles om ons heen daar zo 'vol' van is? Kun je de uitdaging aan: En jij, wat geloof jij? Waar ligt jouw Galilea, en hoe kun jij het goede nieuws navolgen?

Mens, je mag leven, ècht leven, en je bent kostbaarder dan wat dan ook in Gods ogen! Dat het Paaslicht ons op onze weg daarin mag verlichten en verwarmen. Halleluja! In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.